

De nya medaljörerna

Vid årsmötet i Örsundsbroskolan den 20 maj 1979 tilldelades byggmästare Stig Adling, Stockholm, f.d. kyrkvaktmästare Gustaf Gustafsson, Rasbo och komminister Lars Th. Sundin, Singö, Upplands fornminnesförenings förtjänstmedalj.

STIG A.H. ADLING

Intresset för hembygdsvård, som med åren växt sig allt starkare, har jag ärvt efter min fader, Axel Adling. Att jag i mitt yrke som husbyggare skulle följa i hans spår var också naturligt. Han flyttade i unga år från Tegelsmora till Stockholm, där han efter fullbordad teknisk utbildning och en kort tids kommunal tjänst, etablerade bygnadsverksamhet. Intresset för fädernebygden och den gård där han fötts och tillbringat barn- och ungdomsåren, vart stort och tog sig bl.a. uttryck i att han 1929 tog initiativet till bildandet av Tegelsmora hembygdsförening, vars ordförande han förblev till sin död 1953. Jag fick därefter övertaga ansvaret för fädernegården och kom på så sätt att stå med ena benet i Stockholm och det andra i Tegelsmora.

Mitt största intresse såsom byggmästare kom att ägnas restaurerandet av gamla hus, företrädesvis i Gamla Stan. Det blev en lycklig förening av hobby och yrkesverksamhet. Efter uppnådd pensionsålder – jag är född 1911 i Stockholm – har jag övergått enbart konsulterande verksamhet.

När jag 1970 åtog mig uppdraget som ordförande i Tegelsmora hembygdsförening, var det inte bara familjetradition utan i högre grad mitt stora intresse för uppgiften som fällde utslaget. Det allmänna intresset för hembygdsvård går lite i vågor. Jag hade turen att tillträda när trenden var uppåtgående. Trots att Tegelsmora får betraktas som en avflyttningsbygd, har medlemsantalet i hembygdsföreningen mer än fördubblats under de senaste 10 åren.

Med förhoppning att den nya organisationen på läns- och riksplån skall visa sig lyckosam för hembygdsvården, vill jag begagna tillfället framhålla det fina samarbete som ägt rum och den värdefulla hjälp som Upplandsmuseet och Upplands fornminnesförening kunnat lämna hembygdsföreningarna. Jag vill även nämna att ingen hedersbevisning gjort mig gladare än att få inräknas i den exklusiva krets som heter Upplands fornminnesförenings medaljörer.

S.A.

GUSTAF GUSTAFSSON

Mina uppväxtår tillbringade jag i Södermanland och gick i skola i Södertälje. Därifrån flyttade jag 1927 till Uppland, närmare bestämt till Rasbo socken, där jag varit bosatt sedan dess. De första 30 åren arbetade och bodde jag vid Frötuna gård hos greve Carl Bernadotte. År 1957 fick jag tjänsten som kyrkvaktmästare och bosatte mig vid Rasbo kyrka.

Intresse och engagemang för bygden och "gamla ting" har gått via idrottsförening, och föreläsning- och hembygdsförening på 40-talet till nuvarande Rasbo hembygds-gille. I sistnämnda förening har jag varit styrelseledamot sedan 60-talet och även föreståndare och gillesvärd vid Gåvsta gammelgård.

Arbetet med upprustning och iordningställande av Gåvsta gammelgård har varit både intressant och inspirerande. Gården som nu är helt inredd, fungerar både som museum och som samlingslokal för mindre sammankomster. I min sysselsättning i kyrkan och på kyrkogården har jag haft möjlighet till många kontakter, både med nyinflyttade och även äldre ortsbor. Det har lett till många besök med visningar av museet och dessutom välvilliga gåvor.

Det har varit och är fortfarande glädjande att arbeta med Rasbo gammelgård, då intresset för verksamheten är så stort. Med tacksamhet och glädje har jag mottagit Upplands fornminnesförenings medalj.

G.G.

LARS TH. SUNDIN

Född i Häverö den 19 dec. 1913 kom jag till Singö 1915, där jag hade den stora förmånen att få växa upp bland, lyssna till och lära av fiskare och sjömän, många av de senare med minnen från segelskutornas dagar. Efter studier i Uppsala och prästerligt arbete på olika ställen i Uppland och Hälsingland återkom jag 1954 till Singö. Tre angelägna och delvis brådskande uppgifter tyckte jag mig se. Först anskaffning av en hembygds-gård för de många bruksföremål från gångna tider med anknytning till hav, fiske och sjöfart, som man börjat lämna in till ortens hembygdsförening, vars ordf. jag varti sedan 1955. Önskemålet blev förverkligat 1963 med inköp av en 200-årig parstuga jämte 7 ekonomibyggnader, efter restaurering ett uppskattat studiemål med 1699 besökare under fjolåret.

Den andra uppgiften var att få en sockenbeskrivning. 1961–63 hade jag glädjen att efter egen ringa förmåga biträda fil. dr. E. Alfred Jansson med material vid hans utgivning av skärgårdsboken "Singö, en ros-lagssockens krönik".

Den tredje uppgiften – kanske den mest brådskande – var att genom bandspelare och uppteckningar bevara så mycket som möjligt av gamla tiders arbetsförhållande från segelfartens dagar samt från utskärsfiskarnas hårda vardag. Ca 200 timmars inbandningar finns bevarade.

En närbesläktad uppgift var en grundlig inventering av dialektala ord, uttryck, ramsor och talesätt i bygden. I samarbete med kyrkoherd em. K.-A. Grandin har från de senaste 7 årens arbete inlevererats nära 3000 ord till Dialekt- och Folkminnesarkivet i Uppsala. Jag har även haft förmånen att till Sjöhistoriska muséet förmedla uppgifter om mått, modeller, segelstorlek och byggnadsdetaljer beträffande den s.k. Singöbåten (främst avseende skötbåtar och jullar).

Efter att 1972 erhållit utmärkelse från Samfundet för Hembygdsvård och 1976 Norrtälje kommuns kulturpris gläder jag mig nu åt Upplands fornminnesförenings förtjänstmedalj men vill samtidigt se den som en hedersbevisning gentemot alla de många trägna medarbetarna på Singö, som trofast åren igenom har verkat för kulturvård i denna lilla skärgårdssocken.

L.Th.S.